

HUFVUDSTADSBLADET

Fredag 6 januari

1939

Öppningsmötet å Karlberg. I mitten framtill ses bl. a. prof. K. S. Laurila. Till höger framom pelaren Sally Salminen.

I

03-02-005

Många vittnesbörd om livsförvandling vid Oxfordmötet på Karlberg i går.

*Jarl Hemmer berättar i detalj om, huru han blev
anhängare av rörelsen.*

(Från Hufvudstadsbladets utsände
medarbetare.)

Karlberg, torsdag.

Oxfordmötet har i dag svällt ut i en omfattning, som bereder Karlberg hotell och teamet stora bekymmer. Över ett 100-tal personer anlände i dag och det är knappt att alla de över 500 deltagarna få plats i mötessalen. Många tavastehusbor ha inte kunnat beredas tillfälle att delta, men nu planerar man i stället ett extra möte i Tavastehus största församlingssal. Vid house-partyts tre sammankomster i dag fick man höra en lång rad vittnesmål och det, som kanske främst tilldrog sig intresset var Jarl Hemmers skildring av huru han efter en hård kamp slutligen gett sitt liv åt kristendomen.

Det har ofta talats om den massuggestion Oxfordrörelsen betjänar sig av och Jarl Hemmer berättade att han bl. a. tidigare hävdade att man inte då man kämpar mot det onda får låna motståndarens då-

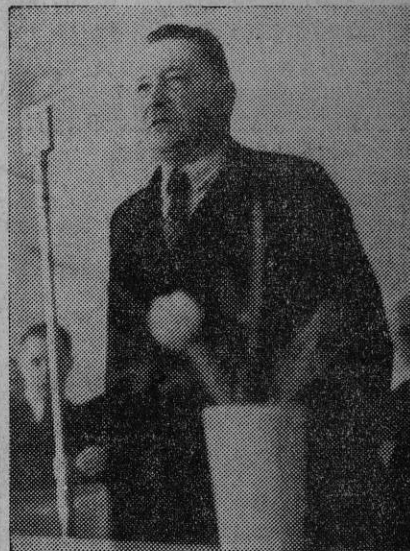
liga vapen. Men det måste erkännas att massuggestionen har man inte sett ett spår av vid detta house-party, om man inte vill anse allsång vara uttryck för denna massuggestion. Det sägs ofta också att vittnesmålen och bekännelserna äro utslag av dålig smak, en andlig exhibitivism, som för fram triviala problem ur människans vardagligaste livssfär. På sätt och vis stämmer det kanske och i en del fall kan det inte hjälpas att intrycket av de bekännelser, som man får höra blir ganska torftigt. Men något vidlyftigt rotande i privatlivet och dess små försyndelser är det i själva verket inte fråga om. Vad man får höra är enkla och uppriktiga vittnesmål, som ta fasta på den centrala punkt, där vederbörandes liv har varit felriktat och misslyckat. Meningen och andan ger den kristna förvandlingen: Människor, som vunnit tron på Gud och på ett moraliskt rättesnöre för sitt liv lägga fram sin erfarenhet av vad det betydtt för dem.

Man har inte rätt att ställa krav på andra som man inte ställer på sig själv, hävdade Sven Stolpe i går. Det är något av det centralaste i Oxfordrörelsens förkunneelse, som här formulerats, och det är väl också därför alla dessa människor så mycket syssla med sig själva och sina personliga problem. En ny värld kan inte skapas utan nya människor, man kan inte börja i periferin och reformera samhället efter teoretiska program, om man lämnar frågan om den enskilda människans omvändelse åt sitt öde, hennes uppfyllande av de krav, hon vill skall gälla för världen. Den moralen finns det väl ingenting att invända emot, vilka synpunkter man än i övrigt må ha om Oxfordrörel-

sens arbetsmetod och den form av kristendom den predikar.

Det är ingen mening med att steg för steg referera de anföranden, som i dag hållits. De ha uppgått till ett trettiotal och gett inblickar i de mest olika människosjälar och blottat problem av den mest skiftande karaktär. Här frågas det inte efter vilket parti, vilken språkgrupp eller vilken klass man tillhör. Men ur IKL:s led ha uppträtt sida vid sida med socialister eller f. d. rödgardister, människor, som varit besatta av hat och fanatism ha vittnat om vad det kristna kärleksbudet har betydtt för dem, då det blivit levande verklighet. Det har i en mängd anför-

== Forts. sid. 12; spalt 1 ==

*IKL-riksdagsmannen, f. ministern
Tuomivaara framför mikrofonen.*

I förgrunden doktor G. Moliis-Mellberg och biskop Max von Bonsdorff

Fr. sid. 3.

Många vittnesbörd om ...

randen talats om nödvändigheten av ärlighet i äktenskap och familjeliv och i förhållandet mellan arbetare och arbetsgivare. Det har betonats att en ny, en verklig folkgemenskap inte kan uppstå förrän de enskilda människorna och hemmen reformerats och fått en ny anda ingjuten i sig. Journalister, studenter, jordbrukare, lärare, skolelever, präster och husmödrar ha vittnat om huru de genom Guds ledning ha fått ett nytt innehåll i sitt liv.

Förmiddagens möte var ägnat Oxfordrörelsens s. k. „stilla stund”, en omdöpt andakt, där dessa människor lyssna till Gud för att få hans ledning för dagens gärning. Det gavs också ett praktiskt prov på saken — församlingen fick tre frågor att tänka över och så blev det en meditativ tystnad. Därefter förklarade mötesledningen att sedan man genom Gud fått svaret på frågorna återstod det att „dela” det man fått med varandra — alltså helt enkelt ett andligt utbyte. Terminologin är ju litet främmande och det kan inte heller hjälpas att en del av vad som förekommer vid detta möte på en utomstående ibland verkar som en smula mekaniserad metodik.

Så trädde då Jarl Hemmer upp i talarstolen, för första gången efter sin omvändelse — eller förvandling, som det heter på Oxfordspråk:

Jarl Hemmer förtäljer om, huru hans kritik mot rörelsen förstumades.

Jarl Hemmer berättade att han förts in i Oxfordrörelsen helt enkelt genom avundsjuka. Han hade ett par vänner, som blivit just sådana han själv velat bli, men inte förmått. Han kritiserade dem på alla upptänkliga sätt, det vanliga självförsvaret mot dem man avundas. Men han blev bara allt mindre och bittrare.

— Tidigare hade jag mer än en gång under mitt liv, fortsatte han, trots mig vara kristen. Men mitt gudsbegrepp var ytterst grumligt och skiftade ofta form. Det räckte inte till — inte att leva på. Mitt liv artade sig allt mera till en enda omätlig förvirring, som betänkligt liknade ett helvete. Jag funderade ofta på ett ord av fader Holberg: „Det kan vara det samma om fan finns till eller inte, men tänk på vad han representerar!”

— Nu tvangs jag att närmare undersöka mina förvandlade vänner och ta reda på genom vilket trolleri de blivit så frimodiga och starka. Genom Gud, genom Kristus, svarade de. Jag såg skeptiskt på dem och tänkte på livets outtömliga förråd av illusioner. De hade kommit i ett helt nytt förhållande till sina närmaste, det kunde en blind se. Men var kristendomens mening att skapa små familjeidyller? Nej, jag märkte snart att de hade börjat hemma — och där skall det börja. Men sedan hade de slagit ut väggarna i sina hus och gått bort till medmänniskorna. Vad jag var avundsjuk? Varför träffades inte jag av samma himmelska nåd?

— Då fick min kritik ett praktiskt vapen i händerna. Det var grupprörelsens „reklam”, som jag fann smart, ibland rent

av hädsk och okristlig. Ett nytt Coué-system eller andligt Kruschensalt tänkte jag. Och vill man driva en god sak skall man väl inte låna sin motståndares dåliga vapen.

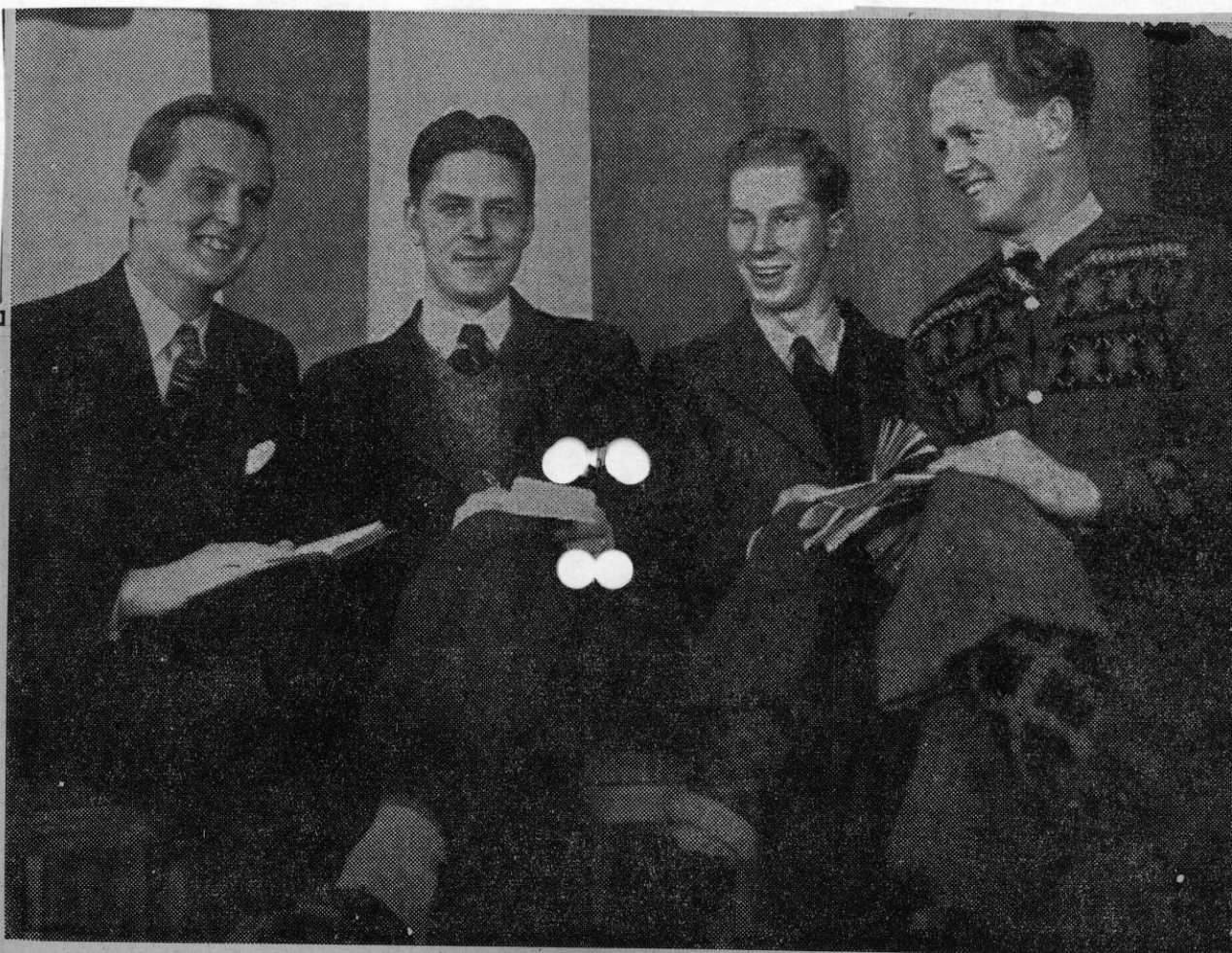
— Om detta, fortsatte Jarl Hemmer, talade jag med en av grupprörelsens främsta krafter. Han besvarade mitt häftiga utfall helt lugnt: „Kära vän, det finns knappast den dumhet, som inte vi oxfordare har begått. Men Gud skall lära oss att bli klokare”. Ja, vad kunde jag svara på

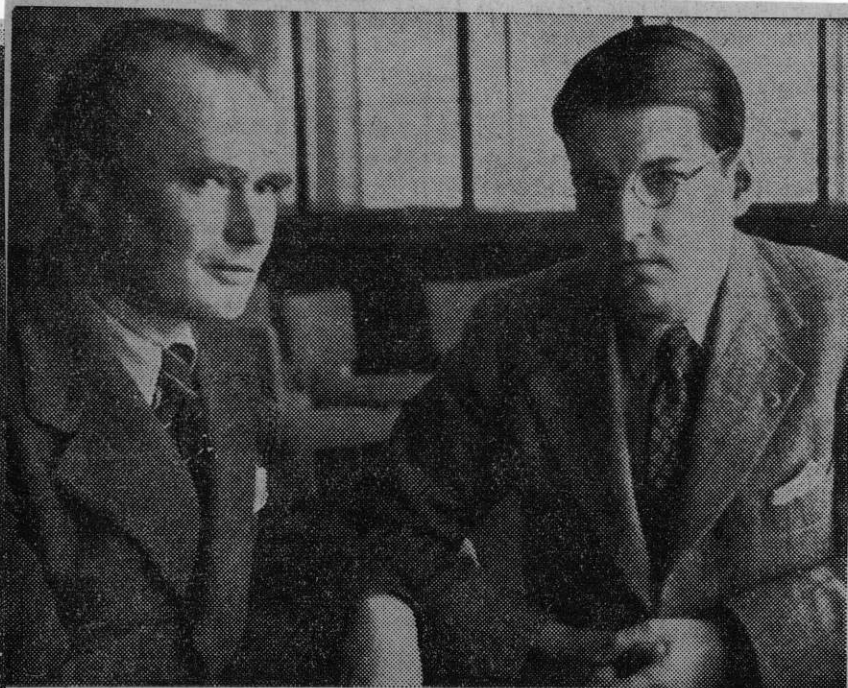
John Morrison från Skottland talar med prof. E. Gulin som tolk.

den saken? Så hänsynslös ärlighet hade jag aldrig sett förut. Mannen hade tydligen fullständigt avrustat som polemiker. Han gjorde viktigare saker än grälade. Där föll min första fördom. Jag var ganska snopen.

— Men själva trossidan av saken! Här återstod mycken opposition hos mig. Jag

Fr. vänster: fil. mag. Per Mønsted (dansk studentledare), läraren Lauri Kallio, teol. kand. Anders Tanson-Hassler, kurator för Göteborgs nation i Uppsala, sportjournalisten Erik Gullvog (norsk diskuskastare).

Jarl Hemmer och Sven Stolpe.

Arbetslöse Hannes Karppinen (Kajana) och fru Kaisu Snellman.

hade hundra teologiska och intellektuella invändningar. En av mina vänner i Oslo sade: „Tag ditt beslut och giv ditt liv till Gud så följer nog tron efter!” Jag gapskrattade: „Du menar något lika rysligt som att bara man gifter sig så kommer kärleken senare.” „Javisst”, svarade han, „i det här livet är allting farligt och allra mest Gud”.

— Någon dag senare lade jag ut hela mitt teologiska trångmål för en av Nordens förnämsta bibelforskare. Han sade till mig: „Var inte orolig för kristendomens historiska sed och för alla strider om texter och dogmer. Det kapitlet är ytterst intressant. Det är ju också mitt fack, men det är bristfälligt som allt människoverk. Den som inte är bristfällig är Kristus. Att av hela sin förmåga leva i Hans anda är tusen gånger viktigare än all världens teologi.”

— Då började jag som självförsvar rota i alla de blodbad kristendomen ställt till här på jorden. Men med detsamma förstod jag ju att det inte varit kristendomen, som gjort det, utan vi usla människor. Och t. o. m. för oss finns det en liten ursäkt. Vad bevisar väl att vi alla tider slagits om trosfrågor så gudlöst häftigt? Ingenting annat än att Gud varit den viktigaste frågan för oss. Vår synd är att vi glömt kärleksbudet och bergspredikans ord om saktmodet.

— Mina förskansningar började vackla. Jag befann mig som bäst i Oslo, deltog i både stora och små Oxfordmöten. En vakker dag märkte jag att jag satt i den innersta ringen, de utvalda hemliga strategerna. Jag steg upp och bad om ursäkt att jag kommit till orätt ställe. „Visst inte”, ropade man, „här finns ingenting att dölja, tvärtom vi behöva kritik av hedningar”. Sedan satt jag mer än en gång i liknande team och där fanns sannerligen ingenting att dölja. Allt var uppriktighet, kärlek och bön till Gud om styrka. Åter ramlade en av mina fördomar.

— Men när jag i ensamheten såg mig i de absoluta kravens spegel, var jag fortfarande svart i ansiktet. Och när jag gick till urkällan, Kristi egna ord, blev jag ännu svartare. Då greps jag av svår ångest. Några dagar och nätter låg jag mest i ett badkar för att lugna mig. Jag låg där halvgalen och tänkte på hur Sigröd Undset, den djupsinniga katoliken nyss hade sagt till mig att Oxford gör allting för lätt. Nej, det var minsann inte lätt det jag hade kommit in i. Ingen genväg till saligheten, men en skakande kamp. Ingen återväg och en alldeles orimlig väg framåt. Skulle jag kunna gå den?

— Där låg jag alltså i mitt badkar, som jag tyckte alltmer började likna en likkista för både min kropp och själ. En dag kom en vän, en advokat, in till mig. Jag blev rasande och skrek att tillfället var illa valt. „Det gör ingenting”, menade han. „Drag dit pepparn växer”, skrek jag. Ja, det lovade han göra, men inte på ögonblicket. Då jag inte hade en handgranat stänkte jag en skur av vatten över

honom. „Man har väl varit i regn förut”, sade han och satte sig orubbligt lugn på en pall. Människan var ju komplett omöjlig och jag stönade av vanmakt. Så drog han upp Nya Testamentet ur fickan och förklarade att han tänkte hålla en bibelstund med mig. Texten gällde utdrivan det av den onda anden och svinen som dränkte sig. „Det passar precis för dig”, smålog han. Jag var inte upplagd för humor. „Din knöl”, fråste jag, „skall du tolka skriften för mig. Själv har du sagt att bibeln var en totalt obekant bok för dig ännu för ett par år sedan och jag har i tjugu år bråkat sönder min arma skalle med de här frågorna.”

— Vet ni vad han svarade? „Jo”, sade han, „det är just hela felet. Du har grubblat på Gud, men aldrig upplevt honom.”

— Där fick jag mig en bakläxa igen. Jag blev stum. Mannen hade fullkomligt rätt. Jag såg på hans barnsligt runda och goda ögon. Det låg inte en skymt av högmod eller bättre vetande i dem, bara en tydlig bön. Så hörde jag stilla på hans bibelförklaring och någon bättre har jag inte hört. När han gått steg jag upp ur mitt eländiga badkar och sökte på nytt gemenskap med människor. En ny fördom hade fallit.

— Några dagar senare stod jag inför ett annat obegripligt fenomen. Jag hade alltid betraktat min hustru som en renhärig ateist. Det hade jag ofta slängt henne rätt i synen. Och nu började hon plötsligt lära mig en kristendom, som var långt enklare och starkare än mina tusen teorier. Jag baxnade först. Men snart sökte jag hennes stöd i en annan och mycket innerligare gemenskap än förut. Bönen blev hörnstenen i vårt hus.

— Här måste jag sluta. Min väg hittills var fullströdd av fallna fördomar, liksom kullstälpta träd efter en storm. Men jag kände nu blott befrielse. Det finns få gladare saker än då alla ens fördomar mot Gud och människor falla platta till marken.

— Hur jag kom vidare på den kristna vägen vet jag helt enkelt inte. Lika litet som någon annan kan jag förklara hur Gud tar hand om en fördärvad människa. Ett vet jag bara. Jag stappar ännu och faller ofta. Men någon väg tillbaka finns det inte. Guds nåd har stängt den vägen och öppnat en ny.

Övriga vittnesbörd under gårdagen.

Bland de övriga talarna var det en finsk lärarinna och emancipationsivrare, som deklarerade att sedan kvinnan i Finland nu vunnit sin yttre frigörelse återstod för henne att vinna den inre friheten, att mobilisera sina krafter för att skapa bättre hem och därmed ett bättre samvete. Om vi inte förmå uppfostra våra barn i en ny anda, fortsatte hon, så få vi offra våra män och våra söner till krigets gud. Så var det en ingenjör, som berättade om sina falska skattedeklarationer och huru han gått till väga för att

återbetala staten, vad han därigenom stulit av den. En av vaktmästarna på Karlberg hotell, som tillhör grupprörelsen och om dagarna betjänar dess övriga medlemmar, skildrade sin kamp mot alkoholismen och huru han efter otaliga misslyckade försök äntligen genom kristendomen fick ett vapen som räddade honom. Riksdagsman Tuomivaara, IKL, hoppades på den dag, då folkrepresentanterna i vårt parlament skulle samlas till „stilla stunder” oberoende av parti och finna Guds ledning för sitt arbete. Hans partiförande, sekreteraren i den nationella fackorganisationen, Jukka Kaveheimo, som för några år sedan väckte ett visst uppseende genom sin övergång från socialismen till IKL, vittnade om den hårda kamp han fått genomgå förrän han nu äntligen vunnit en ny utgångspunkt.

Bland talarna var också en dansk konstnär och f. d. kommunist, Johannes Dührkopf, som sade: „Mitt arbete var en flykt från livet, en flykt från ansvaret, och trots min kommunistiska teori sökte jag ingen gemenskap med människorna. Jeg målade min pessimism, mina nederlag och i bästa fall någon av mina utopier. Mitt eget liv saknade all moral, jag var fullkomligt asocial. Genom kristendomen kom befrielsen.”

En landsmaninna till denne konstnär, Christa Petersen, förklarade att ett lands gränser går där var kärleken slutar och att kriget förorsakas av de många, som inte vilja arbeta för freden. Hennes anförande kompletterades av skotten John Morrison, som för övrigt i likhet med de flesta av de närvarande anglosaxarna talar en överraskande god skandinaviska, som han lärt sig på några få månader. Han hävdade att ett lands enhet beror på att var och en lyssnar till Gud.

Så fanns det också ett par präster, som stego fram på estraden. Där var först och främst teologieprofessor Elis Gulin, som sade att han här fått se vilken farisä han varit som prästman. Nu förstod han att kyrkan flyttat till detta hotell, ty kyrkan är överallt, där den levande Kristus är.

Pastor Sven Sorthan från Nagu bekände att han aldrig tidigare trott på väckelse, på livsförvandling. Han hade mycket att göra med Gud, men Gud hade haft mycket litet att göra med honom. Nu hade hans verksamhet som prästman fått en ny grund att bygga på. Därmed hade han också fått en ny inställning till sina finska församlingsbor, vilka han tidigare behandlat kärlekslöst. Om en nyvunnen inställning till den finska befolkningens del var vittnade också redaktör Lars-Erik Carpelan, som även förklarade att han därigenom vunnit en ny fosterlandskärlek.

Familjeidyll i Oxfords tecken.

En familjeidyll i Oxfords tecken presenterades av herrskapet Snellman och deras tvenne döttrar den ena 14 och den andra

16 år. Alla fyra trädde samtidigt fram på estraden och den yngre dottern väckte stor munterhet med sin förklaring, att hon genom kristendomen inte bara fått ett nytt förhållande till sina föräldrar, utan att hon också klarade sina prov i skolan mycket bättre, då hon alltid före provens början bad en bön. Den äldre flickan möttes också av en hjärtlig skrattsalva, då hon bekände att en av hennes synder varit, att hon varit förfärligt rädd för Sven Stolpe. Men nu hade hon talat med honom och så var den rädslan förbi. Sedan sade även de båda flickornas föräldrar några ord om förnyelsen av hemlivet genom kristendomen och under applåder drog sig familjen tillbaka i bakgrunden.

I detta sammanhang kan man för övrigt påpeka att den mycket omtalade Oxfordska munterheten — man minns den elaka devisen „skrattet i Visby” — inte alls är något speciellt kännetecknande för dessa möten. Det är inte fråga om att pressa fram leenden och skrattsalvor. Stämningen vid mötena är tvärtom genomgående allvarsam och an-

daktsfull. Men man skrattar när det är naturligt och det bör väl vara tillåtet också för en kristen.

Vid kvällens möte talade vidare en skolelev samt en finsk och en norsk lärare. Det blev bekännelser om huru förhållandet mellan lärare och elever blir förvandlat genom de fyra absoluta kraven. Dagens kampanj avslutades av en svartögd och sympatisk amerikan, Howard Blake, som sedan fyra år har vistats i Skandinavien och talar svenska så gott som perfekt. Han kom till Norge 1934 med Frank Buchmans första team och har vistats i Norden sedan dess. Två år har han bott i Danmark, ett år i Sverige och nu är han här — för huru lång tid, det beror på Gud, enligt vad han själv sade vid ett samtal efter kvällens möte. Jag har en amerikansk flicka, en dansk dreng och en svensk pojke, berättade han vidare, en verkligt internationell familj. Blake hänvisade i sitt anförande till de väldiga krafter, som brottas i världen av i dag och som hota den med undergång. Man har ofta en känsla av hopplöshet inför frågan vad man kan göra i denna situation. Hemligheten med övervinnandet av denna hopplöshet är att finna en kraft, som kan samla alla de goda viljorna i världen till kamp.

Dagsprogrammet utfylles med skidutfärder och promenader i den strålande vinternaturen.

VI